

LÅNGT IFRÅN LAGOM

**Erfarenheter och lärdomar från vårt arbete med
mänskliga rättigheter i styrning och ledning
- Från perspektivträngsel till medborgarens fokus**

Helena Rojas, utvecklingschef

Varför mänskliga rättigheter?

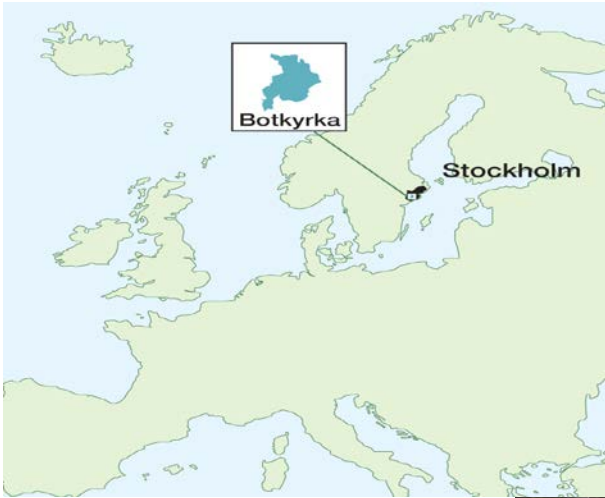
De mänskliga rättigheterna är universella och vår kommunala verksamhet och service är genom bl a kommunallagen, skollagen, socialtjänstlagen ålagd att uppfylla en rad rättigheter för alla individer i kommunen.

Ett viktigt kommunalt arbete är därför att uppfylla de mänskliga rättigheter vi som kommun står i vår makt, och därmed skyldighet, att säkerställa.

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Botkyrka

91.000

54 %

89,5%

163

100

Varför ska vi jobba för mänskliga rättigheter i styrning och ledning?

En del av det kommunala grunduppdraget.

Vi har inte full koll på vad lagen kräver av oss som kommuner i fråga om mänskliga rättigheter – vad är statens ansvar och vad är kommunens ansvar? T ex invånare med funktionsnedsättning, ensamkommande, flyktingar generellt, EU-medborgare.

Botkyrkas politiska inriktning –att synliggöra, åtgärda, förebygga

- Mångfald som norm.
- Åtgärder för att förebygga och motverka diskriminering, rasism och andra former av intolerans är grundläggande i en demokrati.
- Synliggöra olika invånargrupper med ojämlik tillgång till kommunal service, makt och inflytande.
- Svensk lagstiftning och internationella konventioner om mänskliga rättigheter är ramverket.

Mänskliga rättigheter - Botkyrkapolitikens prioriterade sakområden

Rasism, främlingsfientlighet och intolerans.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Jämställdhet som mänsklig rättighet.

Barn och ungas rättigheter.

Nationella minoriteters rättigheter.

Rätten till arbete.

Rätten till utbildning.

Rätten till hälsa.

Rätten till sin identitet.

Rätten till boende.

Rätten till delaktighet.

MR i styr och ledning

För att säkerställa att mänskliga rättigheter får långsiktigt genomslag i vår kommunala organisation krävs:

- Struktur: Att det finns ett ramverk som håller över tid och politiska byten.
- Process: Att det finns ett pågående arbete för att genomföra och vidareutveckla verksamheten (den kvalitativa delen) samt
- Resultat: Att det finns basfakta och information att tillgå om hur situationen ser ut i verksamheterna och på platsen (resultat).

För att mänskliga rättigheter ska få genomslag (medborgaren/brukaren som bärare av rättigheter) ska utförandet av verksamheterna stämmas av mot grundläggande MR-principer.

Botkyrkas mål i pilotarbetet

1. Att tydliggöra hur en integrering av mänskliga rättigheter och jämlikhet kan ingå i kommunens styrsystemet både som struktur och som förhållningssätt.
2. Att säkerställa att indikatorer/målsatta mått i mål och budget ger nödvändig data om mänskliga rättigheter och jämlikhet.
3. Att ge förslag på hur politiska majoriteten kan använda styrsystemet för att tydliggöra politiska förväntningar och grundförutsättningar som ska gälla i organisationen avseende mänskliga rättigheter och jämlikhet.

LÅNGT IFRÅN LAGOM

**Hur har vi jobbat?
– struktur, process, resultat & och fem
genomförandeprinciper**

MR i Botkyrkas styr och ledning

- MR har ingått som en del i översynen av Botkyrka kommuns styrsystem, i framtagandet av strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka, och i arbetet med Botkyrkas värdegrund.
- Mänskliga rättigheter är ingång och logik i framtagandet av jämlikhetsdata.
- De fem MR-principerna har varit vägledande.

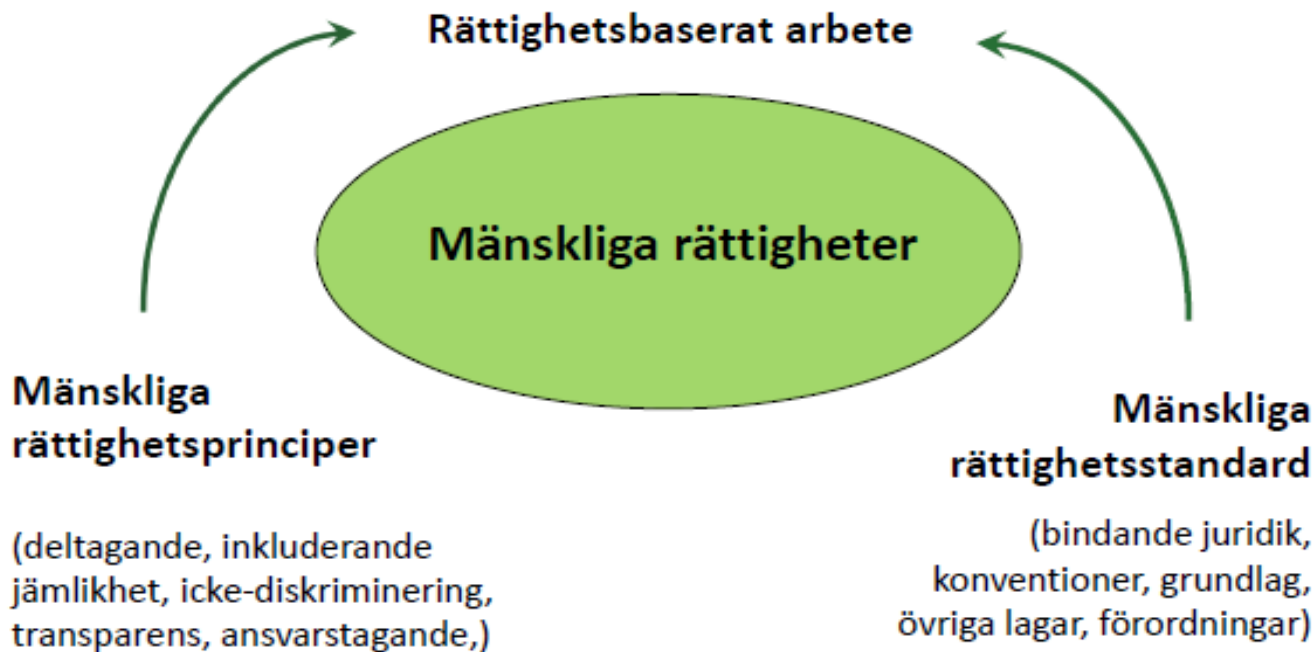
Resultat

Nödvändiga strukturella förutsättningar finns på plats efter mindre kompletteringar i jämlikhetsstrategi och riktlinjer, värdegrund, policy för medledarskap och riktlinjer för styrdokument.

Fortsatt arbete med jämlikhetsdata avser möta frågan om mätbara MR-mål.

Politiskt beslut om de fem MR-principerna (antidiskriminering, transparens, ansvarstagande, delaktighet och inkludering) **och utveckling av MR-arbetet** på struktur-, process- och resultatnivå.

Mänskliga rättigheters tre dimensioner

LÅNGT IFRÅN LAGOM

Vad ska vi följa, följa upp och hur?

MR-säkrad uppföljning – en bättre uppföljning

En MR-säkrad uppföljning innebär att fördjupa sig i den minoritet av brukare eller invånare som i mätningar inte får den service och verksamhet de har rätt till.

Antidiskriminering: Att följa antidiskriminering handlar om att leva upp till nationell lagstiftning mot diskriminering och är avgränsad till sju lagstadgade diskrimineringsgrunder.

Jämlikhet: Att följa jämlikhet handlar om hur vi som kommun lever upp till lokalpolitiska mål om jämlikhet.

Jämlikhet har inget exakt innebörd men innebär alltid ett jämförandeperspektiv mellan grupper. Nationell och lokal jämlikhetspolitik har ingen enhetligt innehåll.

Jämlikhet – det övergripande paraplyet

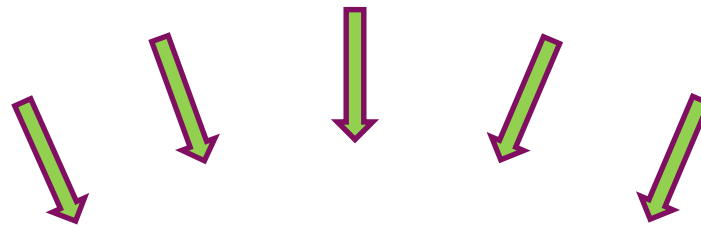
Folkhälsopolicy
&
utvecklingsplan
"jämlig hälsa"

Strategi för ett
interkulturellt
Botkyrka

Strategi för ett
jämnt
Botkyrka

Policy och plan
mot
hedersrelaterat
våld och förtryck

FN-konventionen om
rättigheter för personer
med
funktionsnedsättning

Underlätta &
vara stöd i ordinarie
planering och uppföljning

Bidra till måluppfyllelse
och bättre kvalitet

Gemensamt styrdokument

Sammanfattar & prioriterar
2018-2021
"enklare att göra rätt"

Alla invånares mänskliga rättigheter är grunden

Innehåll: strategi och riktlinjer för ett jämlikt Botkyrka

De långsiktiga politiska ambitionerna & inriktning!

Botkyrka som plats och dess invånare

Vägledning och stöd för att ta strategin vidare

Botkyrka som organisation

Vad har varit lättare och vad har varit svårare?

- + Att skapa en stark projektorganisation och en närvarande styrgrupp.
- + Många års arbete med angränsande frågor gjorde att det fanns en beredskap att ta detta steg.
- Att få organisationen och medarbetarna att förstå vad MR egentligen betyder inklusive skillnaden mellan MR och angränsande begrepp (antidiskriminering och jämlikhet).
- Att agera i linje med ambitionerna när det blir skarpt läge återstår.

Botkyrkas tre bästa tips

- **Politikens roll:** Ambitionen om MR måste ägas av politiken.
- **Kommunicera** arbetet för mänskliga rättigheter som ett medel att förbättra service och verksamheter. Behåll nerven och kärnsyftet men hitta sätt att kommunicera enkelt vad var och en förväntas göra annorlunda – t ex att vägledas av de fem MR-principerna.
- **Koppla MR-arbetet till Agenda 2030:** MR som kompass för att säkerställa en hållbar samhällsutveckling i kommunen.